

HOÀN THIỆN THỂ CHẾ, THIẾT CHẾ GIẢI THÍCH, HƯỚNG DẪN ÁP DỤNG PHÁP LUẬT Ở VIỆT NAM HIỆN NAY¹

ĐOÀN THỊ TỐ UYÊN *

THÁI THỊ THU TRANG **

Tóm tắt: Thể chế, thiết chế giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật có vai trò quan trọng trong quá trình thực thi quyền lực nhà nước. Mặc dù có nhiều ưu điểm đáng ghi nhận song thể chế và thiết chế giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật ở Việt Nam hiện nay vẫn còn tồn tại một số hạn chế nhất định. Cụ thể, việc xây dựng thể chế về giải thích pháp luật, hướng dẫn áp dụng pháp luật chưa có sự đồng bộ, thống nhất và cụ thể; việc nhiều chủ thể không chính thức cùng tiến hành giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật có thể gây ra sự chồng chéo, mâu thuẫn trong nội dung giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật... Trên cơ sở đánh giá thực trạng trên, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện thể chế, thiết chế giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật bảo đảm nguyên tắc pháp chế và mục tiêu xây dựng nhà nước pháp quyền ở Việt Nam.

Từ khoá: Giải thích pháp luật; hướng dẫn áp dụng pháp luật; Ủy ban Thường vụ Quốc hội; hội đồng thẩm phán

Nhận bài: 08/6/2024

Hoàn thành biên tập: 30/7/2024

Duyệt đăng: 30/7/2024

IMPROVING THE INSTITUTION AND DESIGN OF INTERPRETATION AND GUIDANCE
ON THE APPLICATION OF LAW IN VIETNAM NOWADAYS

Abstract: The institution of interpretation and guidance on the application of law plays a very important role in the process of exercising state power. Although there are many remarkable advantages, this institution in Vietnam still has certain limitations. There is no synchronisation, consistency and specificity in building this institution; the fact that many informal subjects jointly interpret and guide the application of law may cause overlaps and contradictions, etc. By assessing the current situation, the article proposes a number of solutions to improve the institution of interpretation and guidance on the application of law to ensure the rule-of-law principle and the goal of building a rule-of-law state in Vietnam.

Keywords: Law interpretation; guiding the application of laws; the National Assembly Standing Committee; the Judges' Council

Received: 8 June 2024; Editing completed: 30 July 2024; Accepted for publication: 30 July 2024

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội

E-mail: touyenvb@hlu.edu.vn

** Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội

E-mail: thaithithutrang@hlu.edu.vn

¹ Nghiên cứu này được thực hiện trong khuôn khổ Đề tài khoa học cấp Bộ “Giải thích, hướng dẫn áp dụng pháp luật ở Việt Nam hiện nay: Lý luận, thực trạng và giải pháp đổi mới”, Bộ Tư pháp, 2023 - 2024.

Đặt vấn đề

Có thể nói, “thể chế”, “thiết chế” đều là những thuật ngữ quen thuộc trong khoa học pháp lí. “Thể chế” khi dịch sang tiếng Anh, Pháp, Nga đều có chung một cách gọi là “institution”. Thể chế cũng cùng nghĩa với định chế khi đều là từ Hán Việt. Trong Từ